

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ № 850 - ПД

от 02.12.2004 г.

“Вамо” АД, гр. Варна е публично дружество, вписано под № РГ-05-447 в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа, воден от Комисията за финансов надзор /КФН/, и като такова е адресат на разпоредбите на Закона за публичното предлагане на ценни книжа /ЗППЦК/.

В КФН са подадени жалби от акционери на “Вамо” АД, с които КФН е сезирана за нередности при свикването и при провеждането на Общото събрание на акционерите /ОСА/ на “Вамо” АД, гр. Варна на 21.06.2004 г. и счетоводната политика на дружеството, прилагана при изготвяне на годишния финансов отчет /ГФО/ на “Вамо” АД за 2003 г. Във връзка с подадените жалби е извършена проверка на дружеството. Въз основа на проверка на наличните в КФН документи по партидата на дружеството, допълнително представените документи с: писмо Вх. № 05-447/5 от 14.09.2004 г., Протокол Р-04-259 от 23.09.2004 г., писмо Вх. № РГ-05-447/7/18.10.2004 г. и взети писмени обяснения относно изготвянето на ГФО на “Вамо” АД за 2003 г. се установи следното:

1. Във връзка с прилагането на новото счетоводно законодателство, в сила от 01.01.2002 г. Министерство на финансите /МФ/ и Института на дипломираните експерт счетоводители /ИДЕС/ са публикували общо становище по отношение на оценките на дълготрайните материални активи /ДМА/. Ръководството на дружеството не е съобразило целите си за достоверност с аналогичните цели, формулирани в становището на МФ и ИДЕС, тъй като на практика не е извършило преценка на тези ДМА, на които цените значимо се различават от справедливите. Напротив, сторнирането на натрупания след 1998 г. преоценъчен резерв от стойностите на ДМА на дружеството е довело до обратното – представяне на ДМА по стойности, многократно по-ниски от справедливите, но същевременно отклоняващи се и от историческите цени при придобиване на отделните активи. На практика отчетната стойност на ДМА към 31.12.2003 г. не е историческата им цена, защото са сторнирани преоценките на ДМА само след 1998 г., без да се сторнират преоценките на ДМА формирани до 31.12.1998 г. По този начин не се постига историческата цена при оценката на активите и пасивите на дружеството.

2. Не е изпълнено изискването на § 36 от Международен стандарт за финансово отчитане 1 /МСФО 1/ “Прилагане за първи път на международните стандарти за финансово отчитане”, съгласно който за да се спази Международен счетоводен стандарт 1 /МСС 1/ “Представяне на финансови отчети”, е трябвало ГФО на “Вамо” АД за 2003 г. да включва най-малко за една година сравнителна и най-важното съпоставима информация, съгласно МСФО. Нарушен е принципът на сравнимост, който се визира както в чл. 25, т. 4 от Закона за счетоводството ЗСч./, така и в § 39 от Общите положения за изготвяне и представяне на счетоводни отчети към МСС. Този принцип е част и от приетата за прилагане счетоводна политика на дружеството.

3. Представеният в КФН и на акционерите ГФО за 2003 г. е непълен, тъй като Приложението към ГФО не съдържа изискваните оповестявания съгласно приложимите МСС. Информацията, която допълва приложението към ГФО за 2003 г. не е била известна на акционерите и не е могла да бъде взета под внимание и ползвана от акционерите участвали в общото събрание на акционерите, тъй като то е проведено на 21.06.2004 г., а тази съществена и изисквана от счетоводните стандарти информация е представена само на КФН на 14.09.2004 г., след откриване на ПАМ.

Като се имат предвид тези факти установяващи, че ГФО за 2003 г. е непълен и не е изготвен в съответствие с МСС и МСФО 1 на основание чл. 15, ал. 1, т. 4 от Закона за комисията за финансов надзор (ЗКФН), чл. 213, ал. 1, във връзка с чл. 93а, ал. 1 от ЗППЦК,

чл. 22, пр. 1 от Закона за административните нарушения и наказания и чл. 7, ал. 1 от Закона за административното производство /ЗАП/, Заместник-председателят на КФН, ръководещ Управление “Надзор на инвестиционната дейност” взе решение за откриване спрямо “Вамо” АД, гр. Варна на производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка /ПАМ/ по чл. 212, ал. 1, т. 1 от ЗППЦК, а именно:

“Задължавам управителните органи на “Вамо” АД да предприемат съответните действия по назначаване на нов независим регистриран одитор или независимо специализирано одиторско предприятие, който да извърши одит на годишния финансов отчет за 2003 г. и 2004 г.

Задължавам управителните органи на “Вамо” АД да не извършват действия по разпореждане с дълготрайни материални активи на “Вамо” АД до заверка на годишния финансов отчет за 2003 г. от нов независим регистриран одитор или независимо одиторско предприятие”.

За образуваното производство по издаване на индивидуален административен акт, “Вамо” АД, гр. Варна е уведомено с писмо, изх. № РГ-05-447/8 от 11.11.2004 г., в което е определен срок от 3 работни дни за представяне на обяснения и възражения.

Видно от върната в КФН обратна разписка, писмото е получено в дружеството на 12.11.2004 г.

В определения 3-дневен срок с писмо, вх. № РГ-05-447/8 от 16.11.2004 г., дружеството е представило в КФН обяснения и възражения, във връзка с така откритото производство, а именно:

1. Жалбоподателят счита, че съвместното становище на МФ и ИДЕС е прието във връзка с прилагането на новото счетоводно законодателство от 01.01.2002 г. и е породено от необходимостта да се подпомогне практиката при въвеждане на новите Национални счетоводни стандарти /НСС/.

2. Жалбоподателят счита, че съвместното становище на МФ и ИДЕС допуска и алтернативни решения, които не са засегнати, респективно предвидени в това становище, както и, че то се основава не на отделни текстове или нормативни постановки.

3. Жалбоподателят счита, че след като е приел в счетоводната си политика препоръчителният подход за оценка на ДМА съгласно МСС 16, те се оценяват по историческа цена и този подход не може да се прилага изборително за отделни активи или групи активи, а само за всички активи на дружеството.

4. Жалбоподателят счита, че в ГФО за 2003 г. е изпълнил изискването за представяне на ДМА по историческа стойност, тъй като е използвал “намерена стойност” за историческа цена съгласно МСФО 1. *“Стойност, използвана като заместител на себестойността към определена дата, поради някое събитие – например приватизация или първоначално публично предлагане. Предприятието може да използва такива причинени от събитие оценки на справедливата стойност като намерена стойност за МСФО на датата на това оценяване”.* Упоменато е, че през 1997 г. е извършена приватизация на “Вамо” АД и ревалоризация на активите на дружеството поради което изискванията на стандарта за “историческа цена” (“намерена стойност”) са изпълнени.

5. По отношение липсата на съпоставима информация от предходен период в ГФО за 2003 г. е посочено, че “Вамо” АД е изпълнило указанията на МФ и ИДЕС по отношение на оценките на ДМА за първия възможен отчетен период – 2003 г. За доказване на своето твърдение жалбоподателят привежда следния цитат от съвместното становище на МФ и ИДЕС:

“Предвид оставащото време до окончателното изготвяне на финансовите отчети за 2002 г., много от предприятията е възможно да не успеят да изпълнят предложеното решение. В случая е важно да се даде възможност да се приложи от тези, които биха искали да го направят. Останалите следва да го изпълнят по изключение за следващия отчетен период – 2003 г.”

6. Упоменато е, че в приложението към ГФО за 2003 г. е направено оповестяването, че информацията спрямо 2002 г. по отношение на дълготрайните активи не е сравнима. Цитиран е текстът на тази част от приложението към ГФО за 2003 г. Оповестяването гласи: *“не е представена проформа информация поради практическа неизпълнимост”*.

В подкрепа на тезата си, че не е задължително информацията от предходен период да е съпоставима и сравнима с информацията от текущ период в ГФО, жалбоподателя цитира § 41 на МСС 1 “Представяне на счетоводни отчети”, която гласи: *“При определени обстоятелства може да бъде практически невъзможно рекласифицирането на сравнителна информация за да се постигне сравнимост с текущия период ... При такива обстоятелства същността на корекциите, които биха били направени на сравнителните данни се оповестява”*. Споменато е за краткото време за заверка и представяне на годишния отчет за 2003 г.

7. Жалбоподателят счита, че в представените материали на ОСА се съдържа цялата необходима информация за промяната на счетоводната политика, касаеща съществената извършена преценка на дълготрайните активи. Жалбоподателят твърди, че допълнително представената информация на 14.09.2004 г. в КФН и “БФБ-София” АД, във връзка с открито производство за прилагане на ПАМ не съдържа повече съществена информация за акционерите от представените материали на ОСА и поради това акционерите не са били подведени при взимането на решения.

Заместник – председателят на КФН, след като разгледа и обсъди дадените обяснения и възражения намери същите за неоснователни по следните съображения:

1. Становището на МФ и ИДЕС разглежда оценките на ДМА във връзка с прилагането на новото счетоводно законодателство в сила от 01.01.2002 г. Целта на това становище е да се представи професионално мнение относно практическото решение на особено сложни въпроси по отношение на оценката на ДМА при прилагане на националните стандарти, **имайки предвид прехода към прилагане на МСФО** съгласно § 5 от преходните и заключителните разпоредби на ЗСч.. Изрично в становището се казва, че *“разработването му се основава на НСС 16 “Дълготрайни материални активи”, респективно МСС 16 “Имоти, машини, съоръжения и оборудване”, но и на общите принципи в МСФО и на тенденцията за все по-широко използване на справедливата цена при изготвянето на финансовите отчети. Правилата, които са включени в него са продиктувани от необходимостта за по-кардинално решение на въпроса за достоверността на финансовите отчети по отношение на ДМА”*.

Гореизложеното потвърждава, че съвместното становище на МФ и ИДЕС има за цел да се подпомогне практиката при прехода към МСФО, а не касае единствено прехода от старите към новите НСС, които са близки до МСС.

2. МФ и ИДЕС са институциите в Р България, които в рамките на своята компетентност дават професионално мнение и подпомагат практиката при прилагането на счетоводното законодателство и прехода към МСФО. Задължителни указания и тълкувания на МСС може да дава само Комитетът по МСС. Независимо, че това становище има препоръчителен характер, предложените решения в него не противоречат на общоприетите счетоводни принципи на МСФО. То е продиктувано от необходимостта да се извърши преход от един начин на счетоводно отчитане към друг. В становището се уточнява, че ръководството на

предприятието е отговорно за всякакви последици от недостоверност на отчетите, произтичащи от несигурност в оценката на ДМА. При действието на НСС, а особено при влизането в сила на МСФО, неправилната оценка на ДМА се превръща в сериозен проблем. Това е така, защото при МСФО принципът за достоверност е основна качествена характеристика на финансовите отчети, който гарантира надеждността на информацията във финансовия отчет. В МСФО 1 се обръща специално внимание на оценката на ДМА, тъй като това е проблем, който предприятията следва да разрешат по такъв начин, че балансовата стойност на дълготрайните им активи да отразява достоверно тяхната оценка.

3. § 16 от МСФО 1 позволява във връзка с прехода към МСФО да бъде извършена оценка на отделни активи по справедлива стойност: *“предприятието може да избере да оценява едно перо от имотите, машините, съоръженията или оборудването на датата на преход към МСФО по неговата справедлива стойност и да използва тази справедлива стойност като негова намерена стойност на тази дата”*.

4. Приватизацията на дружеството през 1997 г. и регистрацията му като публично дружество по § 8 от ЗИДЗЦКФБИД през 1998 г. (дружеството не е имало потвърден проспект за първично, публично предлагане) не са довели до промяна в оценките на ДМА във финансовите му отчети. Промяна в оценяването и представянето на ДМА във финансовите му отчети са оказали единствено извършената през 1997 г. ревалоризация на активите и ежегодните преоценки на ДМА от 1998 до 2001 г. включително.

До края на 2001 г., ДМА се представяха във финансовите отчети по историческа (преоценена) цена. Представянето на ДМА по справедлива цена се допускаше само за активи придобити чрез апорт, безвъзмездно или при замяна. Поради това не би могло да се определи момент, в който да се установи “намерена стойност” на ДМА съгласно § 19 по МСФО 1. Доближаването на балансовата стойност на ДМА до справедливата им стойност не можеше да се постигне както с ревалоризацията през 1997 г., така и с извършваните преоценки с коефициенти определени от Националния статистически институт до 2001 г. Начинът по който бяха извършвани преоценки не позволяваше да бъде постигната справедлива цена на отделните ДМА. Именно поради това, връщането към “историческа цена”, към някакъв отминал момент е необосновано и не би довело до представянето на ДМА във финансовите отчети по стойности близки до справедливите. Тази теза е застъпена и в съвместното становище на МФ и ИДЕС, в което се казва: *“Исходното предположение на предлаганото решение се основава на разбирането, че ако бъдат извършени определени корекции, то трябва да са насочени към решаване на проблема от тук нататък, а не чрез връщане назад и коригиране на решения, които са били взимани в изпълнение на тогава действащите нормативни актове”*.

Следователно, не може да се приеме, че към 31.12.1998 г. (избраният момент, към който е приета за намерена стойността на ДМА) предприятието е установило намерена стойност, съгласно предишните общоприети счетоводни принципи за своите активи и пасиви чрез оценяването им по **справедлива стойност**, поради събитие съгласно § 19 от МСФО 1.

Становището препоръчва независимо от това какъв подход /препоръчителен или алтернативен/ за представяне на ДМА във финансовите отчети ще възприеме ръководството на предприятието, преди това да се извърши преоценка на тези активи, на които балансовата стойност значимо се различава от справедливата. Допълнително трябва да се отбележи, че основната част от машините, оборудването и съоръженията на “Вамо” АД са представени с нулева балансова стойност, тъй като по счетоводни данни са напълно амортизирани. Със сигурност обаче, всички или поне голяма част от тези активи имат практическа стойност различна от нула. В производствения процес на дружеството се използват ДМА, които не намират отражение във финансовия отчет на “Вамо” АД, защото са с нулева балансова стойност.

Занижените и нулевите стойности, получени по горепосочения начин, не носят никаква информационна стойност за потребителите на ГФО, което означава, че целите, които ръководството си е поставило, преоценявайки в посока намаление стойността на ДМА

чрез сторниране на преоценъчния резерв не са в съответствие със ЗСч., МСС 1 и Общите положения за изготвяне и представяне на финансови отчети, приети от Съвета по МСС.

5. Смисълът на цитирания текст от общото становище на МФ и ИДЕС се отнася до друго, а именно: Становището излезе в края на февруари 2003 г. във връзка с прилагането на новото счетоводно законодателство, в сила от 01.01.2002 г. На практика при изготвянето на ГФО за 2002 г. някои от предприятията нямаше да могат да го приложат, поради оставащото малко време (около месец), до представянето на ГФО за 2002 г. на държавните институции, поради късното му публикуване. За това в становището се препоръчва *“че всичко което се извършва към 01.01.2002 г. се извършва към 01.01.2003 г. от предприятията които ще го приложат по изключение към втората възможна дата”*. Ръководството е приело при определяне на балансовата стойност на ДМА към 31.12.2003 г. да използва отчетните стойности (и начислените амортизации) на ДМА към 31.12.1998 г. Ръководството на “Вамо” АД не е съобразило целите си за достоверност с аналогичните цели, формулирани в становището нито в ГФО за 2002 нито в ГФО за 2003 г. тъй като на практика не е извършило преоценка на тези ДМА, на които цените значително се различават от справедливите.

6. Не е ясно оповестено, че информацията от предходен период не е сравнима (написано е *“не е представена проформа информация”*), а също така това упоменаване е направено в забележка към Приложението от ГФО за 2003 г.

Сравнителната информация е могла да се коригира за да се постигне сравнимост, и не е практически неизпълнимо, това го доказва изказване на самия жалбоподател г-н Иван Павлов. На проведеното на 21.06.2004 г. ОСА на “Вамо” АД, при разискванията във връзка с приемането на Отчета за управление на “Вамо” АД за 2003 г., Даниел Косев, пълномощник на Иванка Маринова – акционер в дружеството задава следния въпрос: *“Според мен ефектът от смяната на подхода е труден за изчисляване. Как го изчислихте?”*. Г-н Иван Павлов отговаря: *“това е напълно възможно, посредством използване на математически методи и е напълно изчислимо на база съществуващите данни.”* След като съществува нужната база данни, използват се подходящи математически методи и компютърна техника, не е нужно много време за да се приложат МСФО ретроспективно поне в предходната година. С непредставянето на сравнима информация за предходен отчетен период е нарушено изискването на § 38 от МСС 1, който гласи: *“Сравнителната информация по отношение на предходния период трябва да бъде оповестена за цялата цифрова информация в счетоводните отчети... Сравнителната информация трябва да бъде изложена описателно, когато това би спомогнало за по-доброто разбиране на счетоводните отчети за текущия период”*.

7. Счетоводна политика към ГФО за 2003 г. е непълна, за което е наложен ПАМ, с която дружеството е задължено да направи корекции в представения ГФО за 2003 г., като в бележките към годишния финансов отчет представи информация за базата, на която е изготвен финансовият отчет за 2003 г. и специфичните счетоводни политики, избрани и приложени при изготвянето на годишния финансов отчет; да оповести информацията, изискваща се от всички МСФО. Всяка позиция отразена в Счетоводния баланс, Отчета за доходите, Отчета за паричния поток и Отчета за собствения капитал, да бъде отразена и пояснена със съответната информация, представена в бележките. Прилагането на ПАМ е наложено от липсата на оповестявания по МСФО 1 и приложимите МСС, както и поради несъществени различия на представената счетоводна политика за 2003 г. с тази за 2002 г. Представената счетоводна политика е с обем от 2 страници.

Във връзка с така откритата мярка по прилагане на ПАМ, на 14.09.2004 г. ръководството на дружеството е представило в КФН допълнителни бележки към ГФО за 2003 г. и счетоводна политика /10 стр./. Въпреки, че информацията, която се съдържа в представените от ръководството на “Вамо” АД на 14.09.2004 г. документи не покрива изискванията на МСС, трябва да се отбележи, че тя дава по-голяма яснота за специфичните

счетоводни политики, избрани и приложени при изготвянето на ГФО за 2003 г.

В допълнително представеното оповестяване се съдържа следната съществена информация, която не е била оповестена в приложението към ГФО за 2003 г.:

- Основните принципи и оценъчната база при изготвяне на ГФО за 2003 г.;
- Амортизационната политика на дружеството по класове активи;
- Информация за извършените корекции по класове ДМА във връзка с приетата нова счетоводна политика от дружеството;
- Разбивка на разходите за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи;
- Разбивка на материалните запаси по видове;
- По-подробна информация относно съдебните, присъдените и другите вземания, краткосрочните задължения, паричните средства, приходите;
- Финансови показатели на дружеството за 2002 г., 2003 г.;
- Кои МСС не са прилагани при изготвяне на ГФО за 2003 г., както и друга информация.

Предвид гореизложеното, е налице нарушение на императивната разпоредба на чл. 93а от ЗППЦК, поради което с цел защита правата на акционерите на дружеството, на основание чл. 15, ал. 1, т. 4 от ЗКФН, чл. 212, ал. 1, т.1, във връзка с чл. 213, ал. 4 от ЗППЦК, както и на основание чл. 214, ал. 2 от ЗППЦК и чл. 15, ал. 1 от ЗАП.

РЕШИХ:

Задължавам управителните органи на "Вамо" АД да предприемат съответните действия по назначаване на нов независим регистриран одитор или независимо специализирано одиторско предприятие, който да извърши одит на годишния финансов отчет за 2003 г. и 2004 г.

Задължавам управителните органи на "Вамо" АД да не извършват действия по разпореждане с дълготрайни материални активи на "Вамо" АД до заверка на годишния финансов отчет за 2003 г. от нов независим регистриран одитор или независимо одиторско предприятие.

На основание чл. 214, ал. 2 от ЗППЦК Решението подлежи на незабавно изпълнение, независимо от неговото обжалване.

На основание чл. 15, ал. 3 от ЗКФН Решението подлежи на обжалване по административен ред пред КФН при съответно прилагане на Глава трета, раздел I от ЗАП.

На основание чл. 15, ал. 4, т. 1 от ЗКФН Решението не подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България.

**ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ "НАДЗОР
НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ":**

/Д. Ранкова/